

„Európából jöttünk”

Versenyben a világ
újrafelosztásáért

ŐSLAKÓK ÉS HÓDÍTÓK

5/1

FELADATKÁRTYÁK

Feladatkártya az „őslakóknak”

1. Őslakók vagytok, akik még sohasem láttak fehér embert. Most talákoztatok életekben először fehér hajósokkal, katonákkal.
2. Készítsetek listát egyszerű szavakkal, mondatokkal, hogy mi járhat egy őslakó fejében egy ilyen találkozás során!
3. Válasszatok egy őslakó szóvivőt, aki majd képviseli a véleményeteket!

Feladatkártya a „hódítóknak”

1. Hajósok, katonák vagytok. Néhányan már láttatok afrikaiakat, arabokat Európában, de a lakóhelyükön még soha. Most jártok először dzsungelben, és most talákoztatok egy ismeretlen nép fiaival.
2. Készítsetek listát egyszerű szavakkal, mondatokkal, hogy mi járhat egy európai fejében egy ilyen találkozás során!
3. Válasszatok egy hajós szóvivőt, aki majd képviseli a véleményeteket!

A PORTUGÁLOK ÉS AZ AFRIKAIK VITÁJA

5/2

SZITUÁCIÓS JÁTÉK

A játék leírása

A következő szituáció és a hozzá tartozó szerepkártyák megtörtént eseményeket idéznek. Ezek megjelenítéséhez először egyeztetek meg, ki lesz az, aki az osztályból ismerteti az alaphelyzetet, azaz a konfliktust.

Osszátok szét magatok között a két csoport szerepeit a szerepkártyák figyelembevételével! Figyeljete arra, hogy itt a konfliktus okai kulturális különbségekben, tárgyakban, öltözködési szokásokban stb. is megnyilvánulnak, ami csak fokozza a feszültséget. Ezért ne hagyjátok figyelmen kívül az erre vonatkozó információkat! Az egyes csoportok képviselik, és megértetni próbálják saját helyzetüket és szempontjaikat. Ebből derül majd ki, hogy milyen érdekek ütközése vezetett a szóban forgó történelmi konfliktusok kialakulásához.

A két fél próbálja érveivel meggyőzni a másikat. Saját érdekeiket szem előtt tartva szabjanak feltételeket. Az a lényeg, hogy mindkét fél számára megfelelő kompromisszum szülessen.

A konfliktus

A portugál király hadserege nem elég erős ahhoz, hogy legyőzze az afrikai uralkodót, ezért szeretne tárgyalás útján egyezkedni. A portugálok egy kikötőt szeretnének építeni Loango területén, ahol a kereskedelmi hajóik megpihenhetnének, és vizet, élelmiszert szerezhetnének a további útra. Loango királya ezért cserébe a kereskedelmi haszon felét kérné. A portugálok ezt nagyon soknak tartják.

A szerepek

A portugál hódítók	Az afrikai uralkodó és környezete
király és királyné	egy uralkodó és a felesége
hadvezérek	hadvezérek
tanácsadók	bölcs öregek
papok	varázslók, vallási vezetők
katonák	katonák
szolgák	szolgák
egyebek	egyebek

A lehetséges kellékek

Portugálok	Afrikaiak
királyi korona	uralkodói fejdísz
katonai kitüntetés, amivel a leghősiesebb katonák rendelkeznek	„oroszlánfogakból” készült nyaklánc, melyet csak a legbátrabb harcosok viselhetnek
az idős, tapasztalt tanácsadók jelképe lehetne: szakáll, köpeny, bot stb.	a bölcs öregek viselhetnek „őszes” haját, szakállat, tolldíszet stb.
a papoknál legyen könyv, kereszt	a varázslók törzsi szobrocskákat, botokat hordhatnak magukkal
a katonák európai fegyvereket viseljenek (kard, puska)	az afrikai harcosok fegyvere lándzsa és íj
a portugál szolgálok boroskanccsóból kínálják az urakat	az afrikai szolgák díszes faedényből kínálják az urakat
Természetesen ezeket a „kellékeket” bármilyen, az osztályban, a közvetlen környezetben fellelhető tárgyak szimbolizálhatják (ruhadarabok, esernyő, toll, sapka, seprű stb.), de a tanár esetleg hozhat magával néhány egyszerű tárgyat (nyakláncot, szobrocskát, képeket, „kitüntetést”, poharakat stb.)	

AZ INDIÁN KÖVETEK TALÁLKOZÁSA A SPANYOL HÓDÍTÓKKAL

5/3 XVI. SZÁZADI SZÖVEG RÉSZLETE

Az indiánok a fehér hódítókat isteneiknek hitték. Az azték uralkodó hódolata jeléül követeket küldött a spanyolok vezéréhez.

„Montezuma, az azték uralkodó magához hívatta öt emberét.

Mondta nekik:– Gyertek ide jaguárlovagok, gyertek ide. Állítólag újra a földön jár Urunk. Menjetek elé, menjetek, halljátok őt, jól füleljetek arra, amit mond. Amit hallotok, jól jegyezzétek meg. Menjetek, ne késsetek. Mondjátok meg neki: „Helytartód, Montezuma küldött hozzád bennünket. Íme itt van, amit ajándékba ad neked mexikói otthonodba érkezésed alkalmából.”

Amikor pedig a követek megérkeztek a tenger partjára, átszállították Sikalankóba őket. Aztán csónakokkal megközelítették a spanyolok hajóit, ahol létrát nyújtottak nekik. Ezen felmentek a hajóra. Vitték magukkal a hajóra a tárgyakat. Szájukkal a földet érintették a kapitány előtt: – Méltóztasson meghallgatni: az isten helytartója, Montezuma hódolatát küldi. Ő viseli Mexikó város gondjait.

Aztán díszbe öltöztették a kapitányt. Gondosan ráadták a türkiz fejdísz, a kecaltoll mell-díszpántot, a füldíszeket, a gyékény nyakláncot, a csilingelő palástot és a fénylő lábszárvédőt.

És akkor parancsot adott a kapitány: mire megkötözték az indiánokat, vasat vertek a lábukra és a nyakukra. Majd elsütötték a nagy ágyút. És ebben a pillanatban a hírnökök elvesztették az eszméletüket, elájultak. Összeestek, összecsucsklottak mind. A spanyolok ételt és italt adtak nekik, mire magukhoz tértek. Utána a kapitány párbajra akarta kényszeríteni őket, hogy megismerje erejüket, de a követek el tudtak evezni csónakjaikon.

Mikor hazatértek, beszámoltak Montezumának. Elmondták neki, hogy jutottak oda, mit láttak, és milyen azoknak az eledele. És amikor meghallgatta, amit a küldöttek közöltek vele, nagyon meglepődött. Ugyancsak rémületére volt az is, amint hallotta, hogyan dörög az ágyú, és hogy elájul és megsüketül tőle az ember. A harci öltözékük vasból van – mondták a követek, vasba öltöznek, vasat tesznek a fejükre sisaknak, vasból vannak az íjaik, lándzsáik és pajzsai is. „Szarvasaik” hordják őket a hátukon, olyan magasak, mint a háztető. Fehérek, mintha mészből volnának. Hosszú és sárga a szakálluk. Ami az eledelüket illeti, olyan mint az emberi táplálék....”

(Forrás: Benyhe János (szerk.) : *Így látták. Indián és spanyol krónikák.* Európa Kiadó, Budapest, 1992. 51–59. o.)

Feladat

Olvassátok el közösen a szöveget, és húzzátok alá benne azokat a kulcsszavakat, amelyek az indiánok véleményét tükrözik a fehér emberről!

Ezután üljetek össze azokkal a csoportokkal, amelyek ugyanezt a szöveget kapták, és készítetek közösen egy listát azokról a jellemzőkről, amelyeket az indiánok tulajdonítottak a fehéreknek!

HÓDÍTÓK ÉS ŐSLAKÓK

5/4 SZEMELVÉNYEK

„Egyébként - hogy mondanivalómra visszatérjek – értesülésem szerint nincs abban a nációban semmi barbár és vad; csak mi nevezünk barbárnak mindent, ami nem hazai. Úgy látszik, az igazságot és az értelmet csak szülőhazánk szokásaihoz és ítéleteihez tudjuk mérni: mindig nálunk van az üdvözítő vallás, a tökéletes államrend, a teljes és hibátlan erkölcs...

...Az a náció nem ért sem az adásvételhez, sem a betűvetéshez, sem a számvetéshez; nincs se magisztrátusa, se politikai felsőbbisége; nem ismer szolgaságot, szegénységet és gazdagságot, továbbá szerződést, öröklődést, osztozást, se foglalkozást a szórakozáson kívül, rokoni köteléket a közösségin kívül; mint ahogy ruházatot, földművelést, fémeket, bor és búza használatát sem ismeri. Még szava sincs a hazugságra, az árulásra, a színlelésre, a fővénységre és az irigységre, a rágalomra és a megbocsátásra...

...No lám, milyen derék náció! De azért mégiscsak barbár, hiszen nem visel nadrágot...”

(Forrás: Montaigne: *Esszék*. Kairosz Kiadó, Budapest, 1996. 92. o.)

„Mindjárt az első falunál megállapodtak és megpihentek. A falu szélén néhány gyerek aranybrokát-rongyokban kavicsokkal játszadozott. A mi másik világból idetévedt utasaink azzal mulattak, hogy nézték őket; kavicsaik elég széles, kerekformájú kövek voltak, sárgák, zöldek, pirosak és igen erős fényűek. Az utasoknak kedvük támadt rá, hogy pár darabot felszedjenek; az egyik arany volt, a másik smaragd, a harmadik rubin, és a legkisebb is beleillett volna a mongol császár legszebb tróndíszének.

– Ezek a gyerekek – mondta Cacambo – biztosan királyi hercegek, és azért játszanak ilyen drága kavicsokkal.

De a falusi tanító épp akkor jött közójük, hogy visszahajtsa őket az iskolába.

– Itt a királyi ház nevelője – mondta Candide.

A kis rongyosok azonnal abbahagyták a játékot, a földön hagyták a kavicsokat, valamint előbbi játékszereiket. Candide mindannyit felszedte, rohant velük a nevelőhöz, és alázatosan átnyújtotta őket, jelekkel adva értésére, hogy a királyi felségek ottfelejtették a földön az aranyakat és az ékköveket. A falusi tanító mosolyogva csapta őket a földhöz, csodálkozva nézett Candide arcába egy pillanatra, aztán folytatta útját.”

(Forrás: Voltaire: *Candide*. Részlet a tizenhetedik fejezetből.)

Feladat

Olvassátok el közösen a szöveget, és húzzátok alá benne azokat a kulcsszavakat, amelyek az európaiak véleményét tükrözik az őslakosokról!

Ezután üljetek össze azokkal a csoportokkal, amelyek ugyanezt a szöveget kapták, és készítenek közösen egy listát azokról a jellemzőkről, amelyeket az európaiak tulajdonítottak az indiánoknak!

